

Sygn. akt IV U 865/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 marca 2018 r. w S.

odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 3 listopada 2017 r. Nr (...)

w sprawie J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo J. S. do emerytury od dnia (...)roku.

Sygn. akt: IV U 865/17 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 3 listopada 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił J. S. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczona nie udowodniła, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnęła 20-letni staż okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy podniósł, że udowodniony staż ubezpieczenia wynosi 18 lat, 5 miesięcy i 21 dni i do stażu tego nie zaliczono okresu pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym rodziców od 26 października 1978r. do 14 lipca 1980r., gdyż w okresie tym ubezpieczona uczęszczała do szkoły oddalonej od miejsca zamieszkania o około 40 km. Związana z tym konieczność codziennych dojazdów do szkoły i przygotowania się do zajęć w szkolnych, wyklucza – w ocenie organu rentowego – wykonywanie przez ubezpieczoną pracy w gospodarstwie w wymiarze znaczącym dla funkcjonowania tego gospodarstwa.

Odwołanie od w/w decyzji złożyła J. S. wnosząc o jej zmianę i ustalenie jej prawa do emerytury wskazując, że organ rentowy błędnie nie zaliczył do okresu ubezpieczenia okresu jej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, Podniosła, że po powrocie ze szkoły stale pracowała w gospodarstwie rolnym i tylko dzięki wykonywaniu tej pracy mogła podjąć naukę w szkole zawodowej, gdyż dostawała pieniądze na bilet, książki i zeszyty. Uczyła się w pociągu lub na przerwie między lekcjami, gdyż w domu nie miała na to czasu. Prace w gospodarstwie wykonywane były ręcznie, a w

rozpatrywanym okresie dwóch braci poszło do wojska, więc to na nią spadło więcej obowiązków. Wykonywała zarówno prace polowe, jak i przy karmieniu zwierząt (odwołanie k.1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowieź organu rentowego na odwołanie k.2-4 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona J. S. w dniu (...) ukończyła 60-ty rok życia. Uprzednio w dniu 12 października 2017r. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (wniosek o emeryturę z 12 października 2017r. k.1 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczona udowodniła staż ubezpieczeniowy w wymiarze 18 lat, 5 miesięcy i 21 dni, w tym 16 lat, 10 miesięcy i 1 dzień okresów składkowych oraz 1 rok, 7 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych. Ponadto organ rentowy ustalił, że do dnia 1 stycznia 1999r. ubezpieczona osiągnęła staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 16 lat, 10 miesięcy i 1 dzień z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w S. (świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 5 października 2017r. k.16 akt emerytalnych).

Z uwagi na brak wymaganego ustawą okresu ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 20 lat, organ rentowy zaskarżoną decyzją z 3 listopada 2017r. odmówił ubezpieczonej przyznania emerytury, wskazując jednocześnie, że okresu ubezpieczenia nie zaliczono okresu pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym rodziców od 26 października 1978r. do 14 lipca 1980r. z powodu uczęszczania ubezpieczonej do szkoły oddalonej od miejsca zamieszkania o około 40 km, co wiązało się z codziennymi dojazdami i uniemożliwiało wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze znaczącym dla funkcjonowania gospodarstwa (decyzja z 3 listopada 2017r. k.20 akt emerytalnych).

Ubezpieczona J. S. (z domu K.) urodziła się w dniu (...) w K. gmina S. powiat (...). Rodzice ubezpieczonej W. i M. małż. K. w latach 70-tych i 80-tych XX wieku byli posiadaczami gospodarstwa rolnego położonego na terenie wsi K. gmina S. o powierzchni 8,68 ha oraz na terenie wsi C. gmina Ł. o powierzchni 3,79 ha, co łącznie stanowi 12,47 ha (zaświadczenie Starosty (...)) z 3 sierpnia 2017r. k.11 akt emerytalnych). Ubezpieczona od urodzenia mieszkała z rodzicami na terenie powyższego gospodarstwa (zaświadczenie o zameldowaniu z 19 lipca 2017r. k.12 akt emerytalnych). Po ukończeniu szkoły podstawowej w 1977r., ubezpieczona podjęła naukę w 2,5-letniej (...) Szkole Zawodowej w S., w której uczyła się zawodu piekarza. Szkołę tę ubezpieczona ukończyła w dniu 2 lutego 1980r. (świadcstwo ukończenia (...) Szkoły Zawodowej k.9 akt emerytalnych). W okresie nauki w szkole zawodowej ubezpieczona mieszkała z rodzicami i codziennie dojeżdżała do szkoły. Dojazd ten wyglądał w ten sposób, że rowerem dojeżdżała z rodzinnego K. na stację kolejową do S.. Odległość z K. do S. wynosi około 3 km i pokonanie tej odległości zajmowało ubezpieczonej około 15 minut. Zimą ubezpieczona pokonywała tę trasę pieszo, a w razie bardzo złych warunków pogodowych opuszczała zajęcia w szkole. W S. ubezpieczona wsiadała do pociągu jadącego do Ł. (odległość około 8-10 km), po czym w Ł. przesiadała się do pociągu do S. (około 30 km). Pociąg z S. do Ł. jechał około 10-15 minut, a z Ł. do S. około 30 minut. Po przyjeździe do S. ubezpieczona pieszo szła z dworca kolejowego do szkoły. Zajmowało jej to około 20 minut. Łącznie czas dotarcia z domu rodzinnego do szkoły zajmował ubezpieczonej w jedną stronę około 1 godziny i 20-30 minut. Zajęcia w szkole, a także praktyki w piekarni ubezpieczona zaczynała zazwyczaj o godzinie 8 rano. Aby dotrzeć na te godziny do S. ubezpieczona wychodziła z domu po 6 rano. Do domu ubezpieczona wracała najpóźniej około godziny 15. Od ukończenia 16. roku życia ,tj. od 26 października 1978r. przez okres nauki w szkole (do jej ukończenia w dniu 2 lutego 1980r.) i dalej po ukończeniu szkoły do chwili podjęcia pracy zawodowej ,tj. do 14 lipca 1980r. (od 15 lipca 1980r. początek pracy w (...)), czyli przez 1 rok, 8 miesięcy i 19 dni ubezpieczona stale – codziennie pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców. Na posiadanych gruntach uprawiane było żyto, pszenica, owies, proso, ziemniaki. W gospodarstwie hodowany był koń do prac polowych, a ponadto 3-4 krowy, trzoda chlewna w ilości około 10 sztuk jednocześnie, drób – kury, kaczki, gęsi, przy czym gęsi większa ilość, gdyż były one zakontraktowane przez matkę ubezpieczonej. W gospodarstwie były również owce hodowane na wełnę. Rodzice ubezpieczonej mieli pięcioro dzieci, ubezpieczona jest najmłodszym dzieckiem. Najstarszy brat ubezpieczonej był od niej starszy o 15 lat, kolejna siostra jest starsza od ubezpieczonej o 10 lat, następny był brat starszy od ubezpieczonej o 3 lata i kolejny starszy od ubezpieczonej o 1 rok. W rozpatrywanym okresie (lata 1978-1980) najstarszy brat ubezpieczonej okresowo mieszkał na terenie przedmiotowego

gospodarstwa oraz podejmował pracę w stoczni w G.. Siostra ubezpieczonej w spornym okresie mieszkała i pracowała na Śląsku. Kolejny brat (o 3 lata starszy od ubezpieczonej) w chwili ukończenia przez ubezpieczoną 16. roku życia miał 19 lat i odbywał służbę wojskową w K.. W rozpatrywanym okresie, do odbycia służby wojskowej – również w K., powołany został kolejny brat ubezpieczonej – starszy od niej o 1 rok, przy czym przez pewien okres obaj bracia (których wiekiem dzieliły 2 lata) odbywali służbę wojskową. W związku z opisaną sytuacją, w rozpatrywanym okresie (jesień 1978r. - lipiec 1980r.) na stałe w rodzinnym domu ubezpieczonej przebywali jej rodzice oraz ubezpieczona jako najmłodsze dziecko, a okresowo również w/w bracia (zeznania ubezpieczonej k.11-12v i k.14 akt sprawy). W związku z powyższym obowiązki związane z pracą w gospodarstwie rolnym w znacznej mierze spadały na ubezpieczoną. Codziennie po powrocie ze szkoły, w dni wolne od nauki oraz w okresie po ukończeniu szkoły a przed podjęciem pracy zawodowej, ubezpieczona pracowała w przedmiotowym gospodarstwie. Do stałych obowiązków ubezpieczonej w okresie jesienno-zimowym należał udział w obrzędku zwierząt, w ramach którego ubezpieczona wybierała ziemniaki z kopca, a następnie zasypywała parnik. Pomagała przygotowywać sieczkę, a następnie przygotowaną paszę podawała zwierzętom, w tym gęsiom, którymi szczególnie się zajmowała (latem je pasła). Ponadto poila zwierzęta, nosiła wodę wiadrami ze studni. Wykonywała również inne potrzebne prace np. pomagała w młócce zboża. W okresie wiosenno-letnim ubezpieczona wykonywała wszystkie prace polowe, pomagała rodzicom w sianokosach, żniwach, wykopkach, zwożeniu zboża z pola, pasła gęsi, a także wykonywała stałe czynności przy obrzędku zwierząt. Wymiar czasu pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym wynosił co najmniej 4 godziny dziennie w okresie jesienno-zimowym, a wiosną i latem wydłużał się nawet do kilkunastu godzin dziennie (w dni wolne od szkoły). Program szkoły zawodowej, do której uczęszczała ubezpieczona, nie wymagał od niej poświęcania czasu na naukę w domu, który należałoby liczyć w godzinach. Ubezpieczona starała się wykorzystać na naukę czas jazdy pociągiem do szkoły. W związku z powyższym popołudniowe godziny mogła poświęcać na pracę w gospodarstwie rolnym. Rodzice ubezpieczonej nie pracowali zawodowo poza gospodarstwem rolnym, z tym że w latach 80-tych ojciec ubezpieczonej w miesiącach od maja do września pracował sezonowo przy melioracji i oczyszczaniu rowów (zeznania świadków: J. K. i Z. K. k.13-14 akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonej k.11-12v i k.14 akt sprawy)

Ubezpieczona nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego (raport z analizy konta k.17 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. S. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczona spełnia przesłankę wymaganego okresu ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 20. Poza sporem pozostawało, że ubezpieczona osiągnęła wymagany ustawą wiek oraz spełniła przesłankę co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczona podnosiła, że posiada 20-letni ubezpieczenia, gdyż do ustalonego przez organ rentowy okresu ubezpieczenia w wymiarze 18 lat, 5 miesięcy i 21 dni doliczyć należy – w wymiarze koniecznym do uzyskania 20 lat – okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16. roku życia. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe dało podstawy do uwzględnienia roszczenia ubezpieczonej, gdyż przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że w okresie od 26 października 1978r. (data 16. urodzin) do 14 lipca 1980r. (od 15 lipca 1980r. początek pracy zawodowej), a zatem przez ponad 1 rok i 8 miesięcy ubezpieczona stale – codziennie pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców. Na fakt wykonywania przez ubezpieczoną takiej pracy wskazują nie tylko spójne i logiczne zeznania ubezpieczonej, ale również zeznania świadków w osobach (...). Z dowodów tych wynika bezspornie, że ubezpieczona choć po ukończeniu 16. roku życia kontynuowała naukę w szkole zawodowej położonej poza miejscem zamieszkania i położenia gospodarstwa rolnego, co wiązało się z codziennymi dość długimi dojazdami (trwającymi do 1,5 godziny w jedną stronę), to jednak mimo tej nauki i czasu poświęcanego na dojazdy, była w stanie codziennie pracować w gospodarstwie rolnym rodziców przez co najmniej 4 godziny dziennie. Co więcej wielkość gospodarstwa (ponad 12 ha) oraz prowadzona w nim uprawa roślinna i hodowla zwierząt, a także opisana wyżej sytuacja rodzinna ubezpieczonej, w ramach której ubezpieczona w spornym okresie była jedynym dzieckiem stale zamieszkującym na terenie gospodarstwa, wiarygodnym czynią twierdzenia ubezpieczonej, że jej praca w tym gospodarstwie nie miała charakteru doraźnej pomocy, ale charakter stałego obowiązku. Pasa ta miała przy tym istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa, które było niezmechanizowane i wymagało dużego nakładu pracy. Dlatego zgodnie z art.10 ust.1 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okres pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia podlega zaliczeniu do okresu wymaganego do nabycia emerytury.

Reasumując uznać należało, że po doliczeniu do okresu zatrudnienia, w/w okresu pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym rodziców, ubezpieczona spełnia przesłankę 20-letniego okresu ubezpieczenia. Mając to na uwadze Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że J. S. przysługuje prawo do emerytury od (...). ,tj. od dnia ukończenia przez ubezpieczoną 55. roku życia.